

Delvis ordagrann sammanfattning av László Kövér´s tal vid högtidlighållandet av 50-årsminnet av Ungernrevolten.

"Jag var tio år. Vi bodde i Budapest. Det var nog i december. Jag befann mig på Moskvatorget på väg till kön för att köpa bröd. Utanför restaurangen "Trombitás" stod en täckt lastbil av märket Csepel, bakom den två pistolbeväpnade, rökande personer i vadderade jackor s.k. "pufajka"(en rysk militärjacka). Plötsligt hoppade en ung pojke ner från främre sätet på bilen och började springa. Jag minns att han var klädd i militärstövlar och byxor men i civil kavaj. De två i de vadderade jackorna efter honom! Pojken lyckades hoppa upp på buss 49 som just hade startat, men de två "representanterna för ordningsmakten" ställde sig framför bussen och beordrade bussföraren att stänga dörrarna. Den ena kadern stannade kvar, den andre gav sig iväg men kom snart tillbaka med två "ordningsvakter" försedda med kpistar. Dom hoppade upp på bussen och med gevärskolvens hjälp banade dom väg fram till pojken. Där på bussen slog dom ner honom, sparkade och trampade på honom allt vad dom orkade. Sedan drog de av honom från bussen genom att hålla i hans fötter. Pojkens huvud dunsade i trappstegen och i gatstenarna. Dom drog honom fram till lastbilen och kastade upp honom på flaket. Jag stod tryckt mot husväggen och betraktade förskräckt händelsen. Jag kommer aldrig att glömma det. Sedan dess kan dessa säga vad som helst till mig. Jag vet vad dom är för ena. Jag har lagt det på minnet för hela livet, jag kommer aldrig att glömma det. Aldrig." Historien berättades av en läkare efter en middag med vänner för några veckor sedan. Tystnaden efter hans berättelse var skriande- det var svårt att byta ämne, att svälja en tugga; vi kände alla igen den kvävande maktlöshet som man får när vår känsla för rätt smädas. Ja, vi har ju upprepade gånger sagt det de senaste femton åren att mördarna och överlevarna, medlöparna, offrens anhöriga, frihetskämparna lever mitt ibland oss. Emigranter som kommer på besök eller repatrieras, men även de som stötte bort dem från hemlandet; vi lever tillsammans med fängelsevakterna och fångarna, med ögonvittnena till salvorna som avfyrades i människomassorna, med dem som beordrade dessa, med alla dem vars levnadsbana krossades, med alla dessa förstörda människoliv. Vi har sagt det ofta, men orden räcker inte till för att uttrycka skandalen, förnedringen, tragedin och fasan, som människor utsattes och fortfarande utsätts för sedan sex decennier.

Ärade församlade, mina damer och herrar! Kära vänner!

Man kan undra vad det blev av pojken. Överlevde han tortyren? Fick han fängelsestraff? Eller var han en av dem som hängdes? Flydde han eller stannade han kvar och fick ett arbete, bildade familj och fick ro eller fortsatte övervakningen av honom? Lever han ännu och om han gör det, vad är hans tankar om dagens Ungern? Vad blev det av hans plågoandar som i skydd av en främmande stormakt hjälpte till att trampa på ett värnlöst folk och land? Vad blev det av de vadderade jackorna när de inte längre behövdes? Verkställande direktör, ansvarig utgivare, universitetslärare, advokat, diplomat, kanske bankir? Minns de den sönderslagna, blodiga pojkens ansikte när de vaknar kallsvettiga om natten? Tror de fortfarande att materien är överlägsen andligheten eller väntar de med fasa på det ögonblick när alla frågor blir besvarade i en människas liv?

Ja, kära vänner det förgångna lever kvar mitt ibland oss. Det tvingar oss till att ta ställning att välja mellan Gott och Ont, att se sanningen i vitögat om varandets mest grundläggande frågor: vad är meningen med vårt liv här på jorden, vad blev det av all vår strävan?

Sedan 61 år tillbaka- med korta avbrott - pågår ett litet smutsigt krig mot vårt folk och det leds av folkets egna ledare med syftet att härskas genom att söndra. Målet är detsamma: att göra oss till maktlösa, viljelösa, värnlösa människor utan framtidshopp. Metoderna har växlat med åren alltifrån terror till manipulation, men med vissa gemensamma inslag: lögner, hotelser, att väcka fruktan, att ställa grupp mot grupp, att försvaga känslan av tillit hos människor, att göra dem fysiskt, intellektuellt och andligt till slavar. Igår förstatligande, idag privatisering. Igår försökte de forma oss till en "socialistisk människotyp", idag formas våra barn till passiva konsumenter.

Har något förändrats? Var det värt?

Vi som är födda efter -56 skäms när vi ställer oss dessa frågor för det finns ingen som deltog år 1956 i upproret och frihetskampen som skulle ha ställt sig denna fråga. För femtio år sedan, under dessa underbara oktoberdagar kämpade de inte för högre lön eller för att få tillbaka konfiskerade hus, trädgårdar eller verkstäder. De kämpade för att återfå sin självaktning, för att återerövra den upplyftande känslan av frihet. Och det märkligaste är att ju mer som togs ifrån dem efter den 4:e november, desto friare blev de, desto mer ihärdigt vaktade de skatten som de hade tillkämpat sig: rätten till människovärde. 1956 var i första hand en triumf över sammankopplingen av individuell och samhälllig frihet, beviset för att det finns en absolut människovärdighet. Världen borde ha uppmärksammat denna gest. Ett uppror som sovjetarmén kunde slå ner, men ett uppror som vann moralisk seger över det kommunistiska systemet. Ett uppror som under Kádár regimen kallades för kontrarevolution och som dagens ledarskikt förvanskar till "demokratisk socialistisk" revolution. Men i sanningens namn: vems revolution högtidlighåller vi egentligen? Den 23:e oktober är en organisk del av kampen för ett rättvist samhälle, för rätten till suveränitet och som sådan en naturlig

fortsättning av 1848-49 års frihetskamp och efterkrigstidens demokratiseringsprocess som delvis förhindrades av de styrande. Ett försök att återföra landet till de västeuropeiska ländernas värdegemenskap. I denna kamp deltog intellektuella, arbetare, bönder, präster (t ex biskop Mindszenty), filosofer, människor oavsett parti- eller religiös tillhörighet, socialdemokrater som Anna Kéthly, marxister som Imre Nagy och Miklós Gimes som alla hade samma mål: att få slut på den röda terrorn och sovjetarméns ockupation. 1956 fanns det många vänsterorienterade som i första hand hade nationens bästa framför ögonen och vi får hoppas att det kommer att finnas sådana i XXI århundradet också som är villiga att arbeta för att lösa de problem som vi släpat med oss från nittonhundratalet. Till dess, kära landsmän, kan vi inte betrakta 1956 års revolution avslutad. När Imre Nagy och de andra martyrerne återbegravdes den 16 juni 1989 sade Viktor Orbán följande: " ... I verkligheten då, 1956, tog Det Ungerska Socialistiska Arbetarpartiet vår framtid ifrån oss - dagens ungdom. Därför ligger det i den sjätte kistan inte bara en mördad ungdom utan även våra kommande tjugo- eller vem vet hur många - år ligger där" . Sedan dess har sjutton år passerat och vad har hänt: statens egendomar privatiseras i snabb takt, allt är till salu. Våra barns framtid står på spel. Som alla vet, de senaste fyra åren har statens skulder ökat med skrämmande hastighet trots en hög utförsäljningstakt av viktiga statligt ägda objekt. För att vända den negativa trenden behövs det nya reformer på följande områden: familjen, skola/utbildning, små- och mellanstora företag, bostadspolitik, jordbruket etc. Det räcker inte med världens erkännande, medkännande och beundrande ord i samband med 50-årsjubiléet. Det är inte ord utan verkliga möjligheter till samarbete med internationella partners som vi behöver. Möjlighet att- utan att anklagas för nationalism eller revisionism- kunna ställa upp för våra landsmän som lever i våra grannländer, att stödja dem i deras strävan för autonomi och att bevaka deras medborgerliga rättigheter.

Kära Vänner!

Detta är vägen som med fredliga medel kan leda till att målen för 1956 års revolution, som hjältarna var villiga att offra sina liv för, uppnås. Detta kan vi inte ge avkall på! Må Gud hjälpa oss!

Kövér László